

Arquitectura

EL TEMPS RETORNA

XAVIER CLIMENT
Arquitecte

Opinió

Aquestes jornades itinerants pretenen reestudiar el Renaixement i redescobrir el patrimoni que tenim a tocar de casa, valorar-lo i atansar-lo a la població

La classificació i catalogació de les obres arquitectòniques històriques estableix les correspondències entre aquestes i els diferents estils. Tot i que el primer objectiu de l'arquitectura és el de donar aixopluc a l'home, els poderosos de cada moment la van utilitzar per manifestar la seva transcendència a través de construccions pensades en clau de llegat.

Les concrecions físiques construïdes dels diferents corrents ideològics sempre havien estat limitades pels materials disponibles i per les tècniques constructives desenvolupades fins aleshores. En temps del Gòtic, l'espiritualitat de les construccions es formalitzava en una cerca de Déu cada cop més alta i amb elements cada cop més esvelts, aconseguint manifestacions arquitectòniques quasi insuperables, al límit de les tecnologies i dels sistemes constructius disponibles.

La filosofia, la religió, i la forma de pensar dels pobles i els seus dirigents eren, i segueixen sent, el fonament 'ideològic' del que l'arquitectura és subsidiària i complementària, emprada com a instrument per modelar l'expressió de les seves directrius.

Afegint les ànsies de demostrar el poder econòmic del promotor, tenim com a resultat algunes de les millors i més singulars obres de l'arquitectura de tots els temps. Com veurem a continuació, no van ser sempre els avenços tecnològics, ni la disponibilitat de materials cada cop més específics, els únics elements que manifestaren l'evolució arquitectònica.

Passat el temps, arribà l'esgotament del model feudal, al mateix temps que augmentava el poder de la burgesia i d'una nova economia més mercantilista i quasi pre-industrial basada en noves tècniques i màquines. L'aparició de la impremta (1440) produeix la difusió i universalització del coneixement, en un esclat imparabile.

Quasi consecutivament, a través d'un exercici introspectiu, l'home s'adona que és ell el centre de la creació. I és ell la mesura de totes les coses. Arriba l'antropocentrisme. És el moment de cercar nous models. Res més fàcil a la Itàlia

Imatge del Castel Nuovo construït a Nàpols. FOTO: CEDIDA

“**ES PRETÉN REIVINDICAR UN TEMPS I UNA ARQUITECTURA LA PETJADA DELS QUALS NO HA ESTAT SUFICIENTMENT VALORADA**»

XAVIER CLIMENT

del *Quattrocento*, que emmirallar-se en les obres clàssiques de l'antiga Roma i de Grècia, encara presents a qualsevol racó de les seves ciutats.

És també el temps de la caiguda de Constantinoble (1453), el moment de les grans famílies florentines: els Medici, els Pazzi, els Orsini, els Pitti... sense oblidar els poderosos d'Urbino, Mantua, Nàpols, Milano... És l'esclat de les arts amb la confluència de molts artistes excepcionals en un mateix temps: Leonardo, Rafael, Miquel Àngel, Bramante, Brunelleschi, Vasari, Giotto, Lippi, Mantegna,

Botticelli, Donatello i tants altres. Ens interessa especialment destacar els tractadistes: Alberti, Serlio, Palladio, Vignola, i a Espanya, Diego de Sagredo, quasi tots basats en Vitruvi. La combinació dels seus tractats i l'invent de Johannes Gutenberg va aconseguir, com mai abans a la Història, plan-tejar i difondre les pautes estilístiques del nou-vell ordre a través dels seus *ordines* i llibres d'arquitectura.

També seran dignes d'estudi les coincidències, probablement basades en els intercanvis comercials, del desenvolupament de la pintura a Flandes en aquest mateix període. Artistes com els Brueghel, el Bosch o Durero tenen unes similituds tan grans amb alguns pintors italians que semblen haver tingut els mateixos mestres.

És, potser, la pintura la que planteja elements més avantguardistes. *El jardí de les delícies* de Jheronimus Bosch és una obra que podria haver signat perfectament qualsevol pintor contemporani del s. XX. L'absoluta modernitat en què la *Madonna* de Filippo Lippi surt fora del seu propi marc, o l'escorç impossible del *Crist jacent* de Mantegna són dignes d'es-

ment. Som davant el naixement de l'edat moderna, rematada amb el descobriment d'Amèrica i de la primera volta al món amb el qual això suposa d'incorporació de les noves cultures 'descobertes'.

Les jornades

'El temps retorna' és el lema de Lorenzo de Medici, personatge cabdal en tot aquest moviment de *rinascita* i recuperació dels dogmes i pautes estilístiques de l'antiguitat. És el lema que hem adoptat per definir unes ambicioses jornades sobre aquest període que al territori de la Catalunya Nova va ser especialment rellevant, sobretot si el comparem amb les reduïdes mostres que d'aquest moviment existeixen al llarg de tota la península Ibèrica.

Es pretén reivindicar un temps i una arquitectura la petjada dels quals no ha estat suficientment valorada. Volem parlar d'una època que és la que obre les portes de la modernitat a tota la humanitat. Una edat en què la recuperació dels valors del classicisme és la base sobre la qual fonamentar el futur. Sempre és bo mirar enrere i recuperar i mantenir el llegat dels nostres predecessors.

500 anys del Renaixement a la Catalunya Nova

REDACCIÓ
TARRAGONA

Demà, a les 18 hores, s'inauguren les jornades a la seu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya a Tarragona

'El temps retorna. 500 anys del Renaixement a la Catalunya Nova' és el títol d'aquestes jornades itinerants que pretenen reestudiar el Renaixement al nostre territori a través de les mostres escampades en ell. S'iniciaran demà, 4 de juliol, a les 18 hores, a Tarragona, a la seu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (c/ St. Llorenç, 20), juntament amb una exposició creada i dissenyada expressament per a les jornades que seran itinerants. La segona sessió serà l'endemà, 5 de juliol, a les 10 hores, al mateix lloc. L'accés és lliure.

La iniciativa s'inicia a Tarragona i, juntament amb l'exposició creada i dissenyada a l'efecte, recorrerà les poblacions de: Ulldemolins (més Tivissa i Cornudella), Riu-

També es persegueix fer una lectura transversal d'alguns personatges locals

doms, la Selva del Camp, Alcover, Ulldacona, Arnes-Horta de Sant Joan, Tortosa, Scaldèi (la Morera de Montsant) i Torredembarra, per retornar a Tarragona el març de 2020 amb les Sessions de Cloenda.

A més de visitar i parlar de les obres civils i religioses que comprèn la mostra, es persegueix fer una lectura transversal d'aquell temps en el qual alguns personatges locals van representar un paper importantíssim: l'Arquebisbe Antoni Agustí, el tracista Mn. Jaume Amigó, el cronista Lluís Pons d'Icart, el constructor i tracista Pere Blai, i tants d'altres. També es parlarà de la realitat a la resta del món, de les circumstàncies, dels moviments socials, de l'humanisme, dels antecedents i de les influències, de tot plegat per a poder entendre un període que, a causa de la perseverança del Gòtic, va tenir una curta durada a tota la península Ibèrica.